

AMERİKAN POLİSİNDE İŞ STRESİNDEN KAYNAKLANAN AİLE İÇİ ŞİDDET OLAYLARININ SOSYOLOJİK VE İSTATİKSEL ANALİZİ

A Sociological and Statistical Analysis of Domestic Violence Triggered by Job Stress in the U.S. Police

Murat SEVER*
Hüseyin CİNOĞLU**

Özet

Her insan yaşamında farklı dönemlerde stresin mağduru olmaktadır. Ancak mesleklerinden kaynaklanan özel koşullardan dolayı polisler diğerlerine oranla çok daha yüksek oranlarda stresin mağduru olmaktadır. Bu stresli ortamın yaratılmasında; polisliğin özelliklerinden olan mesai saati ve vardiya belirsizlikleri, katı hiyerarşik yapı, şiddet eylemlerine maruz kalma ihtimalinin yüksekliği, aşırı zaman duyarlı görevlerin sıklığı, amirlerle olan otoriter ve paramiliter iletişim şekilleri, yoğun tempo ve aşırı bürokrasi oldukça etkilidir. Çalışmalar, çevresel faktörlerin oluşturacağı stresin bireyleri aile içerisinde şiddete yönelmede oldukça etkin olduğunu göstermiştir. Bu çalışmada, mesleki stresin mağduru olan polislerin diğerlerine nazaran dört kata yakın daha fazla aile içi şiddet eylemleri gerçekleştirdikleri görülmüştür. Ayrıca cinsiyetin de mesleki stresten kaynaklı aile içi şiddeti tahmin etmede önemli olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer önemli bulgu ise, şiddet içeren olaylara muhatap olmanın şiddete yönelmedeki katkısıdır. Bu çalışma, polislerin ne kadar sıklıkla şiddet eylemlerine muhatap kalırlarsa, o oranda aile içi şiddete başvurma ihtimallerinin arttığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Polislik İş Stresi, Aile İçi Şiddet, Stres Sebepleri.

* Dr., Polis Akademisi UTSAM’da araştırmacı, msever@egm.gov.tr

** Dr., Polis Akademisi Öğretim Görevlisi, UTSAM’da araştırmacı, hcinoğlu@pa.edu.tr
PBD, 12(1) 2010, ss.125-146

Abstract

Every person is potentially subject to stress but police officers are at greater risk than other people since they encounter numerous stressors as part of their professional duties. Certain organizational and managerial characteristics of police job, such as shift-rotation, strict supervision, violent events, time bounded work, authoritarian and paramilitary aspects, high work-load and bureaucracy create stressful environments. And the levels of impact of this environment on officers are crucial in determining which officers are more likely to turn to domestic violence. Results revealed that police officers who have high level of job stress are almost 4 times more likely to commit domestic violence. Gender was found to be one of the most significant predictors. Another predictor of domestic violence was the exposure to critical incidents in daily policing. Findings suggested that the more police officers are exposed to negative events during work, the more they are likely to be violent at home.

Key Words: Police Job Stress, Domestic Violence, Stressors.

Giriş

Her insan değişen seviyelerde günlük yaşamdan kaynaklanan stresin mağduru olmaktadır. Ancak polisler, diğer insanların yüzleşmek durumunda olmadıkları ve hemen tamamı mesleklerinden kaynaklanan birçok stresör ile baş etmek durumunda kaldıkları için çok daha yüksek seviye stresle mücadele etmek zorundadırlar. Polisliğin; mesai saati ve vardiya belirsizlikleri, katı hiyerarşik yapı, şiddet eylemlerine maruz kalma ihtimali, aşırı zaman duyarlı görevler, amirlerle olan otoriter ve paramiliter iletişim şekilleri, yoğun tempo ve aşırı bürokrasi gibi kendine has yönetim ve organizasyonel özellikleri stresi besleyen bir çevre yaratır (Cooper vd., 1982).

Anderson vd. (2002:399) bu tanımlamayı biraz daha keskinleştirerek “polislik dünyadaki en stresli işlerden birisidir” ifadesini kullanmaktadır. Bu yazarlar, iş ortamında ve işten kaynaklanan stresin artarak kronik bir duruma dönüşmesinin hem polis memurunun kendisine hem de bu kişinin çalıştığı birime ciddi hasarlar vereceğini ifade etmektedir. İşten kaynaklı stres sadece memurun kendisine zarar vermemekte, bu kişinin ailesi, eşi ve etrafındakileri de direk veya dolaylı olarak olumsuz etkile-

yebilmektedir. Bunların yanında iş arkadaşları ve meslekten dolayı iletişim kurulan vatandaşların da zarar görecekları açıktır. Bu çalışmada polis iş stresinin eşler üzerindeki olumsuz etkisi aile içi şiddet bağlamında incelenecektir.

Polislik mesleğinde iş stresi konusunda Türkiye ölçeğinde sınırlı sayıda da olsa çalışmalar mevcuttur (Çam ve Çakır, 2008; İzmirlioğlu, 2007; Birkök, 2004; Şeker, 2002). Bu makalede ABD polisinde iş stresinin aile içi şiddet uygulama eğilimini tetikleyen bir unsur olup olmadığı incelenerek aynı stresin Türk polisinde de benzer bir sonuç doğurma ihtimaline dikkat çekilmektedir.

1. Polis Meslek Stresi

Polis iş stresi ve bu stresin ana kaynaklarının belirlenmesi hakkında en çaplı araştırmalardan birisi Spielberger vd. (1980) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmayı yapan araştırmacılar sonradan çok meşhur olacak "Polis Stresi Anketi"ni (Police Stress Survey)" geliştirerek literatüre çok önemli bir katkıda bulunmuştur. Bu ankette 60 adet potansiyel stres kaynağı sayılan faktör kullanılmıştır. Bu anket ilk defa Florida'da görevli polislere uygulanmıştır. İlk bulgulardan, iki-faktörlü çözümün iki adet stres kaynağına işaret ettiği tespit edilmiştir. Bunlar; yönetimsel/kurumsal baskılar ve fiziksel/psikolojik şiddete maruz kalma olasılığı olarak belirlenmiştir. Yapılan üç-faktör çözümü ise yönetimsel/kurumsal faktörün iki ayrı kategoriye bölünebileceğini göstermiştir. Bunlar ise yönetimsel/işsel baskı ve destekten mahrumiyet olarak açıklanmıştır.

White vd., (1985) Greensboro İl Emniyet Müdürlüğünde görevli 355 kadrolu polis üzerinde polislik mesleğinden kaynaklanan en belirgin stres alanlarını belirlemeye çalışmıştır. Çalışma neticesinde sundukları bulgulardan üç faktör önemlidir. Bunlar, fiziksel/psikolojik tehdit faktörü, değerlendirme sistemi faktörü ve destekten mahrumiyet faktörüdür.

Violanti ve Aron (1994) ise polislik mesleğine has dört ana stres kaynağı tespit etmiştir; demografik/bireysel stresörler, adli sistemden kaynaklanan stresörler, kurumsal/yönetimsel stresörler, iş-aile çatışmaları gibi işten direk olarak kaynaklanmayan stresörler. Adli sistemden kaynaklanan stresörler; suçlularla ilişkiler, mağdurlarla ilişkiler, kötü fiziksel

mekânlarda bulunma zorunluluğu, halkla ilişkiler, adli sistemin yetersiz kaldığı durumlarda inisiyatif kullanma zorunlulukları, düşük saygınlık, düşük maaş, eşitsizlikler, gereksiz bürokratik işlemler v.b. olarak belirlenmiştir. Yönetici desteğinden mahrum olma; otoriterlik, kısımlar arası işbirliği eksikliği, kritik karar verme süreçleri, adli görevler, ayrımcılık ve gurup desteğinden mahrumiyet ise kurumsal ve yönetsel stresörlere verilen örnekler arasındadır.

Polisler açısından en yaygın görülen meslekten kaynaklanan stresörlere ise Gerson (1999) tarafından üç başlık altında toplanmıştır. Bunlar: a) İş ortamında ayrımcılık algısı ve eşitsizlik düşüncesi, b) Kurumsal katılık ve haksızlığa mağdur olma algısı, c) Kritik olaylara sürekli olarak maruz kalma şeklinde sıralanmıştır.

Polis stresi hakkındaki mevcut literatürü inceledikten sonra, He vd., (2002:690) polislik mesleğinde aslında beş farklı stres kaynağı olduğunu iddia etmektedir. Bu yazarlar ilk ana stres kaynağı olarak “polislerin kendine has çevresel faktörlerini” listelemişlerdir. Bunun sebebi ise yaptıkları çalışmalarda polis memurlarının potansiyel stresörlere sıralamaları istendiğinde genellikle mesleklerinden kaynaklanan tehlikeleri sıralamalarıdır. Diğerleri ise aşağıda belirtilmiştir:

- Arkadaş desteğinin istenilen zaman ve mekânda umulan seviyelerde mevcut olmaması,
- Polislik mesleğinin bürokratik iş zenginliği,
- İş-aile ilişkileri,
- Stresörlere baş etme mekanizmalarındaki zayıflıklar.

Görev başında sürekli olarak zor kullanarak gözaltı yapan memurların ve devriye hizmeti yapan polislerin diğer birimlerde çalışan polislerle oranla daha fazla strese maruz kaldıkları Gül’ün (2008) yaptığı bir araştırmada ifade edilmektedir.

Türkiye’deki Durum

Polislik mesleğinde iş stresi konusunda Türkiye ölçeğinde çalışmalar mevcuttur. Örneğin Büker ve Wiecko (2007) bilinen polis stres kaynaklarının Türk polis teşkilatı personeli üzerindeki bireysel etkilerini 812 adet meslek mensubu üzerinde yaptıkları bir anket çalışmasıyla incelemişler-

dir. Bu çalışmada kurumsal sorunların teşkilat mensuplarını diğerlerine oranla daha fazla olumsuz etkiledikleri tespit edilmiştir.

Şeker (2002) İzmir Emniyet Müdürlüğü'nde çalışan 20-45 yaşları arasında 101 polis memuru üzerinde yaptığı anket çalışması sonucunda, başta ekonomik sorunlar olmak üzere aile içi ilişkilerinden kaynaklanan sebeplerden dolayı stres yaşandığını tespit etmiştir.

Birkök (2004), Türk polisinde stresin nedenleri arasında:“1) polis memurlarının devlet gücünün sembolü olarak görülmesi, 2) toplumdan izole olma/kalma, 3) yarı askeri yarı kurumsal bir örgütte çalışma, 4) vardiya usulü çalışma, 5) meslek içi dostluk, 6) ani stres unsurlarıyla hem dem olma/kalma, 7) çoğu zaman duyguları kontrol etme zorunluluğu, 8) her şeyin yazılı mevzuata uygun olma zorunluluğu, 9) son derece negatif olaylarla yüzleşme/müdahale etme zorunda” kalmayı saymıştır (s. 6-8). Yukarıda sayılan nedenler çoğunluğu itibari ile bu alandaki mevcut literatürle örtüşmektedir.

İmirlioğlu'nun (2007) 2005-2007 yılları arasında yaptığı anketlerde polislere sorduğu “stres kaynağınız nedir?” sorusuna aldığı cevaplara göre hazırladığı stres kaynağı listesinde yer alan ilk 15 stresör aşağıda sunulmuştur:

- Maddi problemler,
- İş yoğunluğu nedeniyle aileye yeterli vakit ayıramamak,
- Özlük haklarının verilmemesi/ Verilen sözlerin tutulmaması,
- İşlerdeki belirsizlik (rol belirsizliği),
- Sorunların üst makama iletilmemesi,
- Takdir edilmemek,
- Müdürlerin, üstlerin astlarını dinlememesi, hiç konuşmaması, eleştiriye açık olmamaları, yapılan haksızlıklar ve kişiliğe yönelik saldırgan davranışlarla karşılaşılması,
- Ek görevlerin fazlalığı,
- Amirlerin “her şeyi ben bilirim, ben yaparım” türündeki düşünceleri, keyfi tutumları,

- AB'ye uyum yasalarına bağlayıp, polisin yetkilerinin elinden alınması fakat, AB ülkelerinin uygulamadan vazgeçtikleri yasaları bizde uygulatmaları,
- Yetersiz uyku ve dengesiz beslenmenin getirdiği olumsuz etkiler,
- Gelecek kaygısı yaşamak,
- Teşkilat çalışanlarının kendilerine duyulan saygınlığın az olduğunu düşünmeleri,
- Amirlerin ılımlı olmayıp astlarını meslektaşları olarak görmeleri,
- Keyfi muamele, sınırsız amir inisiyatifinin olması.

Bu listede 36 ayrı stresörün mevcudiyeti dikkatleri çekmektedir. Sayılan bu stresörleri 4-5 grup içinde sınıflandırmak mümkün olmakla beraber ülkemize ve Türk Polis Teşkilatına mahsus hususların varlığı da göz ardı edilemez (maddi problemler, ek görevlerin fazlalığı gibi).

Çam ve Çakır (2008:24) ise her mesleğin stres kaynaklarının farklılıklar gösterebileceğine dikkatlerimizi çekerken, polislik mesleğinde; “iş yerinin idari yapısı ve yapılanması, çalışma süreleri, iş yükü, iş yerinin fiziksel özellikleri, maaşların yetersiz olması, meslekte ilerleme ve idari politikaların iş stresi kaynakları olduğunu” vurgulamışlardır.

2. Polislerde Aile İçi Şiddet

Uluslararası Polis Yöneticileri Derneği (IACP, 2003:1) raporunda Polislerde Aile İçi Şiddet şu şekilde tanımlanmaktadır “Eylem ya da söylem olarak bir polisin eşi veya partnerini kendini koruma kastı olmaksızın şiddete maruz bırakmasıdır. Buna örnek olarak “fiziksel yaralama ya da yaralama tehdidi, cinsel şiddet, fiziksel olarak mahrum bırakmalar, mağdurun malına zarar verme, sinsice ve rahatsızlık verecek şekilde takip etmeler, mahkemece verilen yaklaşıma kararına uymama, öldürme ya da öldürme tehditler v.b.”.

1990'lara kadar polislerin aile içi şiddet konusu neredeyse hiç incelenmiş bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Johnson (1991), Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Kongresi önünde verdiği ifadeye, polislerde aile

İçerik şiddetin görülme-yen yönünü gün yüzüne çıkarmıştır. Bu araştırmacı 728 polis memuru üzerinde anket yapmış ve neredeyse bunların % 40'ı bir aşamada kontrolü kaybetti-lerini ve eşlerine karşı çok sert davrandıklarını rapor etmişlerdir. Polislerde aile içi şiddet konusunda başka bir araştırmada da bazı bulgular karşımıza çıkmaktadır. 425 polis memuru ile görüşülmüş ve bunların da neredeyse % 40'ı eşlerine karşı fiziksel olarak itmekten silah kullanımına kadar farklı birçok şiddet eylemini gerçekleştirdiklerini kabul etmişlerdir (Neidig vd., 1992).

Alan araştırması metoduyla yapılan bazı çalışmaların, işten kaynaklanan zorluklar olarak da tanımlanabilecek psikolojik stres transferi ifadesini kullandıkları görülmektedir. Bu çalışmalarda, psikolojik stres transferinin devam ettiği süre içerisinde aile yaşamı üzerinde olumsuz etkisi olduğu vurgulanmaktadır. Mevcut stres transferi çalışmaları dikkate alındığında iş tabanlı stresörler ve aile içi şiddet arasında bir pozitif ilişki olduğu da bilinmektedir (Perry-Jenkins vd., 2000).

Her ne kadar alkol tüketimi ve aile içi şiddet arası kuvvetli bir ilişki olduğu düşünülse bile, araştırmacılar aşırı alkol tüketimi ve aile içi şiddet arasında dolaylı veya başka faktörler devreye girdikten sonra etkinleşen bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Beehr vd., (1995) Amerikan polisleri arasında oldukça yaygın olan aşırı alkol tüketiminin aslında stresle baş etme yöntemi olarak kullanıldığını, ancak sarhoşluk durumunun farklı tetikleyicilerle polisleri aile içi şiddet uygulamaya müsaitleştirdiğini iddia etmektedirler.

Poliste mesleğe bağlı stresle başa çıkma yöntemi olarak alkol kullanımını inceleyen araştırmasında Swatt vd. (2007) Agnew'in Genel Gerginlik Teorisini (GST) baz almışlar ve araştırma bulgularının bu teoriyi destekler nitelikte çıktığını ifade etmişlerdir. Meslekten kaynaklanan gerginlik ile alkol tüketimi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu savunmaktadırlar.

Johnson vd. (2005) 413 polis memuru üzerinde yürüttükleri çalışmalarda polislerde şiddete maruz kalma ve eşe karşı şiddet uygulama arasındaki ilişkiyi bir pet (path) model ile incelemişlerdir. İlk aşamada bu ikisi arasında doğrudan ve dolaylı bir ilişki bulunmuştur. Dolaylı etkileşim faktörü olarak; meslekten bulaşan otoriter kişilik, bıkınlık, çalışılan kı-sımda pasiflik ve alkol kullanımı sayılmıştır. Bu araştırmacılara göre

şiddete maruz kalma ve şiddet olaylarını görme aile içi şiddeti dolaylı olarak tetikleyen faktörlerdendir. Bu çalışmada dört adet dolaylı etkileşim faktörü bulunmuştur ve bunlardan en etkinleri ise meslekten bulaşan otoriter kişilik ve bıkkınlık olarak teşhis edilmiştir.

Büyük bir Amerikan şehrinin emniyet müdürlüğünde görevli 211 polis memuru üzerinde yapılan bir çalışmada ise aile içi şiddet uyguladıkları gerekçesiyle haklarında adli işlem başlatılan memurlar ile aile içi şiddete bulaşmamış memurlar karşılaştırılmıştır. Bu araştırmanın ana hedefi eşe yönelik şiddeti tetikleyen risk faktörlerinin tespitidir. Araştırmacılar aile içi şiddet suçu işledikleri gerekçesiyle haklarında adli tahkikat başlatılan memurların kayda değer bir çoğunluğunun 7 ve daha fazla yıldır meslekte olan polislerden olduklarını, yüksek suç oranı olan bölgelerde görevli olduklarını ve ABD’de bulunan bir ırksal azınlığın mensubu olduklarını tespit etmiştir (Erwin vd., 2005).

Wetendorf (2000) ise konuya farklı bakarak mesleki alt kültür dinamiklerinin şiddeti kolaylaştırabileceğine dikkatleri çekmektedir. Ona göre polislik mesleğinin bazı karakteristik özellikleri mensuplarının aile içi şiddet suçunu işlemelerini kolaylaştırmaktadır. Her ne kadar eşlerini mağdur edenlerin çoğu benzer metotlar kullansalar da polislerin bu suçta işleme noktasında sivillerden daha fazla donanımlı oldukları da açıktır. Polislik mesleki eğitiminde adaylar silah kullanma, sorgulama, yakın savunma ve izleme teknikleri konusunda bilgilendirilirler. Bu durum ise mağdurlarda psikolojik travmanın ve yaralanmaların hatta ölüm risklerinin seviyelerini artırmaktadır.

Eşlerinin ikisinin de polis olduğu ailelerde iş stresinin neden olacağı negatif etkiler zaten beklenen bir sonuçtur. Esasen yapılan çalışmalar da bu türden ailelerde evlilik sorunlarının diğer ailelere oranla daha sıklıkla görüldüklerini ispatlamıştır (Burke, 1988). Vardiya usulü çalışma, tehlikelere maruz bulunma, tatillerde ve hafta sonlarında çalışma, sosyal ve kişisel ilişkilerde sınırlılıklar ise polis ailelerinde görülen ve aile içi şiddete yönlendiren en önemli risk faktörlerindedir. Polislerde görülen ailevi problemler ve yüksek boşanma oranının da bu faktörlerin ürünü olduğu düşünülmektedir (Finn ve Tomz, 1997).

3. Teorik Arka Plan

Aile içi şiddeti tetikleyen risk faktörleri birkaç farklı teoriyle ilintilendirilerek açıklanabilmektedir. Şiddete Maruz Kalma (Travma Sonrası Stres) teorisine göre “ölüm veya fiziksel yaralanmalara sebebiyet verebilecek beklenmeyen ani olaylar ile uzun süren sıra dışı olaylara maruz kalma kısa dönem psiko-fizyolojik tepkiler verilmesine veya uzun vadede kalıcı etkilenmelere neden olabilir” (Johnson vd., 2005:5). Gerçekten iş sonrası evine dönen memurlar açısından işten düşünsel olarak tamamen bağıni koparmak oldukça güç olduğundan, daha fazla şiddete veya şiddet tehdidine maruz kalan polislerde doğal olarak aile içi şiddete yönelme riski yüksek olabilir.

Resick (2001) ise stresin birçok çeşidi olduğunu, iş ortamında daha yüksek bir pozisyona aniden atanmanın oluşturacağı stresin bireyin iş yaşamında olumlu etkilerinin görülebileceğini belirtmektedir. Ancak travmatik olaylar neticesinde oluşan stresin bundan farklı olarak bireyin yaşamının her evresinde negatif etkileri olabileceği ve bu etkiler arasında şiddete daha meyyal hale gelmenin de bulunduğu belirtilmiştir.

Harvey ve Pauwells (2000) aşırı yoğunlukta strese neden olan olayların sadece bir alıcısı veya etkileneni olmadığına dikkatleri çekmektedir. Onlara göre strese mağdur olan kişi psikolojisinde yaşadığı negatif başkalaşım neticesinde, dışarıdan maruz kalabileceği herhangi bir tetikleyici etkiyle şiddete yönelebilir. Polislik mesleğindeki stres yoğunluğu polislerin aile içerisinde karşılaşılabilecekleri problemlerle baş etme yerine onları eşlerine karşı şiddet kullanmaya diğer kişilere oranla daha fazla itebilmektedir.

Brewin (2003) kitabında diğerlerinden farklı olarak travmatik stresin bireylerin kimlikleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Özellikle terör eylemlerine maruz kalmış insanlarda görülen kimlik değişimleri yazarın detaylandırarak anlattığı travmatik stresten etkilenme örnekleri arasındadır. Bu insanların ömürlerinin uzun bir dönemini strese neden olan faktörlerin etkisini azaltma gayretiyle geçirdikleri ve bir kısmının ise özel koşullarda muhataplarını şiddet kullanarak bastırabildikleri belirtilmiştir. Uzun süre travmatik strese mağdur kalan bireylerin aile içi şiddet eylemlerini diğerlerine oranla daha sık ve kolay işleyebildikleri de kitapta belirtilen diğer bulgulardandır.

Travma Sonrası Stres Teorisi; stresin olumsuz/şiddete yönelten etkilerinin en etkin olarak kişilerin demografik/kişisel özellikleri, çevresel ve/veya mesleki stresörler gibi etkenlerin tespit edilmesiyle incelenebileceğini salıklar. Esasen bu makalede kullanılan ve üretilen değişkenlerin hemen hepsi bu teorinin yol göstericiliğiyle üretilmiştir.

4. Metodoloji

Bu makalede kullanılan veri seti Gershon'un (1999) "ABD Maryland eyaleti, Baltimore ili, polis ailelerinde görülen polis meslek stresi ve aile içi şiddet, 1997-1999" başlıklı projesinde üretilmiştir. Veri seti ABD'de çok yaygın kullanılan *Üniversiteler Arası Siyasal ve Sosyal Araştırmalar Konsorsiyumu* kullanılarak internet üzerinden (ICPSR#2967) elde edilmiştir. Bahsedilen projede, Baltimore il Emniyet Müdürlüğü kadrolarında çalışan 1100 polis memuruna beş sayfalık bir anket uygulanmıştır. Bu ankete katılmak tamamıyla isteğe bağlı tutulmuş ve başvurulanan polislerin % 68'i ankete katkı sağlamayı kabul etmişlerdir.

4.1. Araştırma Sorusu, Değişkenler ve Ölçüm Yöntemi

Araştırmanın amacı polislik mesleğinde yüzleşilen işten kaynaklı stresin aile içi şiddet uygulanması ile olan ilişkisinin tespit edilmesidir. Temel araştırma soruları ise: i) En az bir polis mensubunun bulunduğu ailelerde polis iş stresi ve aile içi şiddet arasında bir ilişki bulunmakta mıdır? ii) İş stresi ve demografik indeksler kullanılarak aile içi şiddet uygulamaya yatkın polisler güvenli bir şekilde tahmin edilebilir mi? iii) Polislik mesleğine dayalı hangi stres kaynakları aile içi şiddete iten en belirleyici faktörlerdir?

4.2. Değişkenler

Aile İçi Şiddet: "Hiç eşinize karşı fiziksel müdahaleniz oldu mu? Sorusuna verilen cevaptır (1= Evet, 2= Hayır). Bu makalede kullanılmak üzere bu değişkenin kategorileri dikotom haline getirilmiştir: 1=1 ve 2= 0 olarak kodlanmıştır.

Meslek Kaynaklı Stres Algısı: Meslek kaynaklı stres algısını ölçmek için ankette yer alan 11 soru kullanılmıştır. Bu 11 soruluk stres ölçeği Revicki vd. (1993) ile Revicki vd. (1996) tarafından ilk olarak geliştirilmiş, daha sonradan Gershon vd. (1995) ile Gershon vd. (1999) tarafından revize edilmiştir. Sorular, “1= Asla’dan” “4=Her zaman’a” kadar 4-aşamalı Likert Skalasıyla ölçülmüştür. Bu 11 soru mesleğe dayalı stres algısını ölçen bir indeks olarak kullanılmadan önce faktör analizi ve güvenilirlik analizine tabi tutulmuştur. Faktör analizi tüm soruların tek faktörde toplandığını ve faktör yüklerinin 0.613 ila 0.786 arasında olduğunu göstermiştir. Scree Plot incelendiğinde “eigenvalue” değerlerinin keskin bir düşüş yaptığı görülmüştür ki ölçeğin bir faktör üzerinde yüklendiğini desteklemektedir. Güvenirlik analizi de ölçeğin iç tutarlılığının da yüksek olduğunu göstermektedir (Cronbach’s alfa = 0.89)

Meslekten Kaynaklı Stresörler: Beş farklı değişken iş tabanlı stresör olarak tanımlanmıştır. Bunlardan 4 tanesi indeks değişken olarak belirlenmiştir. Her indeks değişkenindeki öğeler ve bunların cronbach’s alfa seviyeleri Tablo 1’de gösterilmiştir. İndekste öğe sayısı az olduğu zaman (3-5 tane) cronbach’s alfa seviyesi 0.50 düzeyine kadar düşse de iyi kabul edilmektedir. Sadece mesleki memnuniyet bir öğeye sahiptir.

Demografik Değişkenler: Araştırmada kullanılan diğer değişkenler cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, meslekte geçirilen yıl ve rütbedir.

Tablo 1: Kullanılan Anketin İşten Kaynaklanan Stresörleri Ölçen Öğeleri

<p><i>Meslek ifası sırasında şiddet içeren olaylara muhatap olma (cronbach alfa=0.79)</i></p> <p>Soru: Eğer aşağıdakilerden birisi başınıza geldiyse lütfen bunun sizi duygusal olarak ne kadar etkilediğini belirtiniz. Eğer aşağıdakilerden hiçbirisi başınıza gelmedi ise lütfen “hiçbiri” seçeneğini işaretleyiniz.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Güç kullanarak bir tutuklama yapmak - Birisini vurmak - Bir iç soruşturmada şüpheli bulunmak - Kimyasal atık olayına müdahale etmek - Kanlı bir olay yerine gitmek - Mağduru şahsen tanımak - Rehine alınmış bir olaya müdahale etmek - Polis birisinin cenazesine katılmak - Bir olaya müdahale sırasında size şırınga iğnesi batması ya da kan veya başka vücut sıvısına maruz kalma <p>* Cevap Kategorileri, 1=Asla, 2=Çok az, 3=Çok sık, 4= Hiçbiri. 4 numaralı seçenek 0 olarak kodlanmıştır.</p>
<p><i>Eşitsizlik (cronbach alfa=0.61)</i></p> <p>Soru: Aşağıdaki cümleyle ne kadar hemfikirsiniz? Lütfen belirtiniz.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mevkidaşlarımla kıyasladığımda (eşit rütbedeki polisler), yanlışlarım yüzünden çok daha fazla eleştiriliyorum. - Herhangi bir terfi durumu olduğunda kendimi seçilmeye en az yakın görüyorum, çünkü ben uygun değilim (örneğin, cinsiyetim, fiziksel durumum v.b. bunu engeller) - Çalışırken cinsiyetle ilgili şakalar genelde benim bulunduğum ortamlarda yapılır - Biraz iddialı olduğumda ya da işleri biraz sorguladığımda çıkıntı olarak adlandırılırım - Amirler kuralları uygularken kadın memurlara karşı daha hoşgörülüdür <p>* Cevap Kategorileri, 1=Kesinlikle Katılıyorum'dan 5=Kesinlikle Katılmıyorum'a kadar sıralanmıştır. Bu çalışmada, kategoriler ters yönde kodlanmıştır ve 9 sistem kaybı olarak kaydedilmiştir.</p>
<p><i>İş ortamındaki işbirliği (cronbach alfa=0.53)</i></p> <p>Soru: Aşağıdaki cümleyle ne kadar hemfikirsiniz? Lütfen belirtiniz.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kısımlar arası güzel ve etkin bir işbirliği mevcuttur - İş arkadaşıma güvenebilirim <p>* Cevap Kategorileri, 1=Kesinlikle Katılıyorum'dan 5=Kesinlikle Katılmıyorum'a kadar sıralanmıştır. Bu çalışmada, kategoriler ters yönde kodlanmıştır ve 9 sistem kaybı olarak kaydedilmiştir.</p>

İdari destek (cronbach alfa=0.60)

Soru: Aşağıdaki cümleyle ne kadar hemfikirsiniz? Lütfen belirtiniz.

- Çalıştığım teşkilatta terfiler liyakat ve mesleki tecrübeye göre verilir
- Yöneticiler sorunlu personele destek olurlar

* *Cevap Kategorileri, 1=Kesinlikle Katılıyorum'dan 5=Kesinlikle Katılmıyorum'a kadar sıralanmıştır. Bu çalışmada, kategoriler ters yönde kodlanmıştır ve 9 sistem kaybı olarak kaydedilmiştir.*

İş tatmini

Soru: Aşağıdaki cümleyle ne kadar hemfikirsiniz? Lütfen belirtiniz.

- Muhtemelen yakında polislikten başka bir iş bakmaya başlayacağım.

* *Cevap Kategorileri, 1=Kesinlikle Katılıyorum'dan 5=Kesinlikle Katılmıyorum'a kadar sıralanmıştır. Bu çalışmada, kategoriler ters yönde kodlanmıştır ve 9 sistem kaybı olarak kaydedilmiştir.*

6. Veri Analizi ve Sonuçlar

Birinci Analiz

İlk olarak “cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, meslekte geçirilen yıl, rütbe ve stres seviyesi” arasında hangi bağımsız değişkenin aile içi şiddet uygulayan polisleri tahmin etmede daha belirleyici olduğunun bulunması hedeflenmiştir. Analiz yöntemi olarak ikili (binary) lojistik regresyon işlemi uygulanmış ve adimsal regresyon (stepwise regression) tekniği seçilmiştir. Bu teknik tüm faktörlerin etkisini görmekten ziyade en etkili faktörleri belirlemede kullanılan istatistiksel yöntemdir. Doğal olarak, bu işlem yapılmadan önce veri seti sistem kayıplarından arındırılmıştır. Veri seti tarandıktan sonra aşırı uçta bulunan değerler de analiz dışında bırakılmıştır. Bağımsız değişkenlerden üç tanesi (yaş, meslekte geçirilen yıl ve stres seviyesi) sürekli değişken türünde olduğu için aralarındaki karşılıklı ilişkiye (multicollenarity) bakılmış ve tolerans seviyeleri de 0.1'i geçmediği için bir sorun teşkil etmediği görülmüştür. Regresyon sonuçları, iki değişkenin (stres seviyesi ve cinsiyet) aile içi şiddet işleyecek polisleri tahmin etmede istatistiksel olarak anlamlı (etkili) olduğunu göstermiştir. ($X^2=37.989$, $p<0.001$). İhtimal oranlarına bakıldığında stres seviyesinde görülen bir birim büyümenin aile içi şiddet uygulama ihtimalini % 13 artırdığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan, erkek polislerin bayan meslektaşlarına nispeten aile içi şiddete daha az eğilimli olduğu görülmüştür. (bu

çalışmada 1=erkek, 2=bayan olarak kodlanmış ve bayan polisler referans gurubu olarak seçilmiştir).Tablo 2'ye bakınız.

Tablo 2: Aile İçi Şiddet Uygulayan Polisleri Tahmin Etmede En Belirleyici Faktörler İçin Regresyon Çarpanları ve İhtimal Oranları

<i>Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>S.E.</i>	<i>Wald</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Odds Ratio</i>
<i>Stres Seviyesi</i>	.121	.022	29.791	1	.000	1.129
<i>Cinsiyet</i>	-.942	.305	9.563	1	.002	.390
<i>Sabit</i>	-3.966	.531	55.805	1	.000	.019

Bağımlı değişken: Aile içi şiddet

Bağımsız değişkenler: Cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, meslekte geçirilen yıl, rütbe ve stres seviyesi (stres seviyesi sürekli değişken olarak kullanıldı)

İkinci Analiz

Bu aşamada ‘stres seviyesi algısı’ değişkeni kategorik bir değişken olarak yeniden kodlanmıştır. 0-25 arası olan skorlar “düşük stres”; 26-44 arası olan skorlar ise “yüksek stres” olarak isimlendirilmiştir. Veri seti tekrardan analize hazır hale getirmek için temizlenmiştir. Regresyon sonuçları, yine aynı iki değişkenin (stres seviyesi ve cinsiyet) aile içi şiddet işleyecek polisleri tahmin etmede istatistiksel olarak anlamlı (etkili) olduğunu göstermiştir. Bir önceki analizle oldukça benzer sonuçlar elde edilmiştir. İhtimal oranlarına bakıldığında polis memurundaki stres seviyesinin aile içi şiddet işleyecek polisleri tahmin etmede daha belirgin bir skor ürettiği görülmüştür. Bu analizde, ilk grup olan “düşük stres” gurubu referans gurubu olarak kullanılmıştır ve “yüksek stres” gurubunda olan polislerin “düşük stres” gurubunda olan meslektaşlarına nispeten neredeyse 4 kat daha fazla aile içi şiddet uygulama ihtimalleri olduğunu göstermiştir. Tablo 3’e bakınız.

Tablo 3: Aile İçi Şiddet Uygulayan Polisleri Tahmin Etmede En Belirleyici Faktörler İçin Regresyon Çarpanları ve İhtimal Oranları (Stres seviyesi “düşük stres” ve “yüksek stres” olarak kodlandığında)

<i>Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>S.E.</i>	<i>Wald</i>	<i>Df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Odds ratio</i>
<i>Cinsiyet</i>	<i>-.967</i>	<i>.295</i>	<i>10.746</i>	<i>1</i>	<i>.001</i>	<i>.380</i>
<i>Stres Seviyesi</i>	<i>1.381</i>	<i>.308</i>	<i>20.102</i>	<i>1</i>	<i>.000</i>	<i>3.978</i>
<i>Sabit</i>	<i>-1.720</i>	<i>.265</i>	<i>42.196</i>	<i>1</i>	<i>.000</i>	<i>.179</i>

Bağımlı değişken: Aile içi şiddet

Bağımsız değişkenler: Cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, meslekte geçirilen yıl, rütbe ve stres seviyesi (stres seviyesi “düşük stres” ve “yüksek stres” olarak kodlandı)

Üçüncü Analiz

Makalenin bundan sonraki bölümünde bir önceki analizde kullanılan bağımsız değişkenlerin yerine mesleğe bağlı stres sebepleri (şiddet içeren olaylara muhatap olmak, eşitsizlik, idari destek, iş ortamındaki işbirliği ve iş tatmini) bağımsız değişken olarak kullanılmak suretiyle analizler yapılmıştır. Algılanan stres düzeyi ile beş bağımsız değişkenin her biri arasında yapılan ikili korelasyon analizi memurun stres düzeyi ile her bir bağımsız değişken arasında kuvvetli bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Tablo 4 korelasyon katsayılarını göstermektedir.

Tablo 4: Korelasyon Tablosu

	1	2	3	4	5	6
1. Stres düzeyi	1	.301(**)	-.275(**)	.379(**)	.230(**)	-.312(**)
2. Şiddet içeren olaylara muhatap olmak		1	-.102(**)	.247(**)	.128(**)	-.278(**)
3. İş ortamındaki işbirliği			1	-.278(**)	-.156(**)	.237(**)
4. Eşitsizlik				1	.320(**)	-.251(**)
5. İş tatmini					1	-.123(**)
6. İdari destek						1

** Korelasyon 0.01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı (2-yönlü).

Dördüncü Analiz

Son olarak mesleğe bağlı stres sebeplerinden (şiddet içeren olaylara muhatap olmak, eşitsizlik, idari destek, iş ortamındaki işbirliği ve iş tatmini) hangilerinin aile içi stresi tahmin etmede en iyi gösterge olduğunu tespit etmek amacıyla ikili lojistik regresyon analizi yapılmıştır. Yine adimsal regresyon (stepwise regression) tekniği seçilmiştir. Öncelikle kullanılan veri setini regresyon analizine uygun hale getirmek için gerekli veri temizleme ve veri düzenleme işlemleri yapılmıştır. Lojistik regresyon analizi sonuçları sadece bir değişkenin (şiddet içeren olaylara muhatap olmak) aile içi şiddet işleyecek polisleri tahmin etmede istatistiksel olarak anlamlı (etkili) olduğunu göstermiştir. ($X^2(1)=6.33$, $p<.05$). Olasılık oranları (odds ratio) incelendiğinde, şiddet içeren olaylara muhatap olma sayısındaki 1 değerlik bir artışın polis memurunun evde şiddet uygulama ihtimalini % 6 artırdığı görülmektedir. Bu değişkendeki skor aralığının 4 ile 36 arasında değişen 32 birimlik bir aralığa yayıldığı düşünüldüğünde şahsın skorunun 10 birim artması durumunda aile içi şiddet ihtimalinin %60 artacağını söylemek mümkündür. Tablo 5'e bakınız.

Tablo 5: Aile İçi Şiddet Uygulayan Polisleri Tahmin Etmede Mesleğe Bağlı Stres Sebepleri Arasında En Belirleyici Faktörler İçin Regresyon Çarpanları ve İhtimal Oranları

<i>Değişken</i>	<i>B</i>	<i>S.E.</i>	<i>Wald</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Odds ratio</i>
<i>Şiddet içeren olaylara muhatap olma</i>	.056	.023	6.127	1	.013	1.057
<i>Sabit</i>	-3.040	.330	84.791	1	.000	.048

Bağımlı değişken: Aile içi şiddet

Bağımsız değişkenler: Mesleğe bağlı stres sebepleri (şiddet içeren olaylara muhatap olmak, eşitsizlik, idari destek, iş ortamındaki işbirliği ve iş tatmini).

Burada şunu da belirtmekte yarar vardır. Bu çalışmada kullanılan veri seti oluşturulurken polis memurlarının stres düzeyi ve aile içi şiddet işleyip işlemedikleri bizzat şahsa sorulan sorularla öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu tür hassas sorulara verilen cevaplar üzerine kurulan çalışmaların güvenilirliği her zaman sorgulanmıştır. Çünkü insanlar her zaman doğru cevap vermek istemeyebilirler. Karşı tarafa hoş görünecek veya toplum tarafından yadırganmayacak cevaplar verme eğiliminde olabilirler. Bu aslında stres veya aile içi şiddet gibi hassas kavramları ölçmeye çalışan diğer çalışmalar için de geçerli bir kaygıdır.

Sonuç

Bu makalenin amacı ABD’de polis ailelerinde aile içi şiddet ile polislik mesleğinden kaynaklı stres düzeyi arasında bir ilişki olup olmadığını incelemektir. Hangi faktörlerin aile içi şiddete eğilimli polisleri tahmin etmede iyi bir gösterge olduğunu tespit etmek amacıyla ikili (binary) lojistik regresyon analizleri uygulanmıştır.

İlk aşamada stres düzeyi, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslekte çalışma yılı ve rütbe bağımsız değişken olarak incelenmiştir. Analiz sonuçları, stres düzeyi yüksek polis memurlarının diğerlerine göre 4 kat daha fazla aile şiddete eğilimli olduğunu ortaya koymuştur. Bu makalenin sonuçları bu alandaki mevcut literatürü destekler mahiyettedir (Johnson, 1991;

Neidiğ vd., 1992; Perry-Jenkins vd., 2000). Polisler meslekleri icabı strese sebep olacak olaylara daha fazla muhatap olmakta ve yaşadıkları stresi, ‘stres transferi’ vasıtasıyla ailelerine yansıtmaktadırlar (Perry-Jenkins vd., 2000). Ayrıca cinsiyetin de aile içi şiddete eğilimde önemli bir gösterge olduğu ve erkek polis memurlarının bayan polis memurlarına oranla aile içi şiddete daha az eğilimli olduğu görülmüştür. Bu çok şaşırtıcı bir sonuç değildir. Bayanların fiziksel, ruhsal ve psikolojik durumları göz önüne alındığında onların erkek polis memurlarına kıyasla polislik mesleğinden kaynaklı stresli olaylara daha az dayanıklı ve daha duyarlı olduklarını söylemek yanlış bir ifade olmaz. Dolayısıyla da şiddet içeren olaylara maruz kaldıklarında daha çabuk etkilenmekte, sinirlenebilmekte ve hassas tepki verebilmekte (Kurtz, 2008). Çalışmanın yapıldığı yerin ABD olduğu göz önüne alındığında bayan polis memurlarının aile içi şiddet uygulamaları bu şiddeti mutlaka eşlerine karşı yapmaları anlamına gelmemektedir. Mağdur aynı evde yaşayan arkadaş/oda arkadaşı olabilir. Ayrıca çalışmanın yapıldığı ülkenin kanunlarına göre hem cinslerden (bayan-bayan) oluşan bir aile de olabilmektedir.

Analizlerin ikinci kısmında mesleğe bağlı stres sebeplerinden (şiddet içeren olaylara muhatap olmak, eşitsizlik, idari destek, iş ortamındaki işbirliği ve iş tatmini) hangilerinin bir polis memurunun aile içi şiddet işlemesine sebep olacak etkenler olduğu tahmin edilmeye çalışılmıştır. Yapılan ikili lojistik regresyon analiz sonuçları, işyerlerinde olumsuz/şiddet içeren olaylara muhatap olan polis memurlarının evlerinde şiddete başvurma ihtimalinin daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bir ifade ile bir memur iş yerinde olumsuz/şiddet içeren olaylara ne kadar çok muhatap oluyorsa evine gittiğinde şiddete başvurma ihtimali o kadar fazla artmaktadır. Bu bulgu da mevcut literatürle uyumludur (Erwin vd., 2005; Wetendorf, 2000) ve ‘şiddete maruz kalma’ (travma sonrası stres) teorisini destekler niteliktedir (Johnson vd., 2005).

Türk polisinde strese sebep olan faktörler konusunda literatür taraması kısmında bahsedilen sınırlı sayıda çalışmalar mevcut olmasına rağmen iş ortamından kaynaklanan stresin aile içi etkileri, özellikle de aile içi şiddet kullanımıyla ilişkisi üzerine araştırmalar yapılmamıştır. Bu makalede ABD polisinde iş stresinin aile içi şiddeti tetikleyen bir unsur olduğu tespit edilmiş ve iki kavram arasında kayda değer bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Türk polisinde de memurların mesleğe dayalı olarak yaşadıkları stresi aile şiddet şeklinde evlerine taşıma ihtimali göz ardı edil-

memelidir. Bu yönüyle Türkiye’de polisin iş stresi ile aile içi şiddet ilişkisi araştırılmayı bekleyen konular arasında yer almaktadır.

Kaynakça

- Anderson, Gregory S.; Litzenger, Robin ve Plecas, Darryl, (2002), “Physical Evidence of Police Officer Stres”, *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*, V. 25, pp.399-420.
- Beehr, Terry A.; Johnson, Leanor B. ve Nieva, Ronie, (1995), “Occupation Stress; Coping of Police and Their Spouses”, *Journal of Organizational Behavior*, V.16, pp.3-25.
- Birkök, Cüneyt, (2004), “Poliste Çatışma ve Stres Yönetimi”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, C. 1, S. 1, (E.T. 28.12.2009), <http://www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/uib/article/view/158/158>
- Brewin, Chris R., (2003), *Posttraumatic Stress Disorder: Malady or Myth?*, London:Yale University Press:
- Buker, Hasan ve Wiecko, Filip. (2007). “Are Causes of Police Stress Global?: Testing the Effects of Common Police Stressors on the Turkish National Police”, *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, V. 30, I. 2, pp.291-309.
- Burke, Ronald J., (1988), “Some Antecedents of Work-Family Conflict”, *Journal of Social Behavior and Personality*, V. 4, pp.287-302.
- Cooper, Cary L.; Davidson, Marilyn J. ve Robinson, Philip. F., (1982), “Stress in the Police Service”, *Journal of Occupational Medicine*, V.24, pp.30-36.
- Çam, Sabahattin. ve Çakır, İsmail, (2008), “Polislerde İş Stresi Algısının Kişisel ve Göreve Bağlı Bazı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması”, *Polis Bilimleri Dergisi*, C. 10, S. 3, ss.21-40.
- Erwin, Melissa J.; Gershon, Robyn R.M; Tiburzi, Michael and Lin, Susan, (2005), “Reports of Intimate Partner Violence Made Against Police Officer”, *Journal of Family Violence*, V. 20, pp.13-19.
- Finn, P., and Tomz, J. E., (1997), *Developing A Law Enforcement Program For Officers And Their Families*, US Department of Justice, Office

of Justice Programs, National Institute of Justice, Washington, DC, ss.1-219.

Gershon, Robyn, (1999), "Police stress and domestic violence in police families in Baltimore, Maryland, 1997- 1999", computer file, ICPSR version, John Hopkins University (producer), Baltimore, MD, Inter-University Consortium for Political and Social Research (distributor), Ann Arbor, MI.

Gershon, Robyn; Karkashian, Christine; Vlahov, David; Kummer, Leslie; Kasting, Christine and Green-McKenzie, Judith, (1999), "Compliance with Universal Precautions in Correctional Health Care Facilities", *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, V.41, pp.181-189.

Gershon, Robyn. R.; Vlahov, David.; Kelen, G.; Conrad, Briana., and Murphy, L. R., (1995), "Review of Accidents/Injuries Among Emergency Medical Service Workers in Baltimore, Maryland", *Prehospital and Disaster Medicine*, V.10, pp.14-18.

Gül, Serdar Kenan, (2008), "Police Job Stress in the USA", *Polis Bilimleri Dergisi*, C.10 S. 1, ss.1-13.

Harvey, John. H. & Pauwels, Brian. G., (2000), *Post-Traumatic Stress Theory: Research and Application*, Brunner/Mazel: Philadelphia: ABD.

He, Ni.; Zhao, Jihong., and Archbold, Carrol.A., (2002), "Gender and police stress: The convergent and divergent impact of work environment, work family conflict and stress coping mechanisms of female and male officers", *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*, V.25, pp.687-708.

International Association of Chiefs of Police (IACP), (2003), *Domestic violence by police officers: A Policy of the IACP police response to violence against women* .(E.T.28.12.2009)
<http://vaw.umn.edu/documents/policedv2/policedv2.pdf>

İmirlioğlu, İpek. (2007), "Emniyet Teşkilatı ve Stres", *Çağın Polisi Dergisi*, Ekim Sayısı, 70, (E.T.28.12.2009)
<http://www.caginpulisi.com.tr/70/14-15-16-17.htm>

- Johnson, Leonor. B., (1991), "On the front lines: Police stress and family well-being", *Hearing Before the Select Committee on Children, Youth, and Families House of Representatives: 102 Congress First Session, May 20*, U.S. Government Printing Office, Washington D.C., pp.32-48.
- Johnson, Leonor.B.; Todd, Michael.,and Subramanian, Ganga., (2005), "Violence in Police Families: Work Family Spillover", *Journal of Family Violence*, V.20, pp.3-12.
- Kurtz, Don. L. (2008), "Controlled Burn: The Gendering of Stress and Burnout in Modern Policing", *Feminist Criminology*, V.3, pp.216-232.
- Neidig, P.H.; Russell, H.E., and Seng, A.F., (1992), "Inter-spousal Aggression in Law Enforcement Personnel Attending the FOP, FOP Biennial Conference", *National Fraternal Order Police Journal*, Fall/Winter, pp.25-28.
- Perry-Jenkins, Maureen.; Repetti, Rena. L., and Crouter, Ann. C., (2000), "Work and Family in the 1990s", *Journal of Marriage Family*, V.62, pp.981-998.
- Resick, Patricia. A., (2001), *Stress and Trauma: Psychology*, Press Ltd: Philedelphia: ABD.
- Revicki, Dennis A.; Whitley, Theodore. W., and Gallery, Michael E., (1993), "Organizational Characteristics, Perceived Work Stress, and Depression in Emergency Medicine Residents", *Behavioral Medicine*, V.19, pp.74-81.
- Revicki, Dennis. A., & Gershon, Robyn. R., (1996), "Work-related stress and psychological distress in emergency medical technicians", *Journal of Occupational Health Psychology*, V.1, pp.391-396.
- Spielberger, C.D., Wetsberry, L.G., Grier, K.S., & Greenfield, G., (1980), *The Police Stress Survey: Sources of Stress in Law Enforcement*. Human Resource Institute, Monograph Series Three. University of South Florida, Tampa.
- Swatt, Marc. L. , Gibsonb, Chris. L., & Piquero, Nicole. L., (2007), "Exploring The Utility Of General Strain Theory in Explaining Problematic Alcohol Consumption by Police Officers", *Journal of Criminal Justice*, V. 35, I.6, pp.596-618.

Şeker, Güven. (2002), “İzmir Emniyet Müdürlüğü’nde Yapılan Karşılaştırmalı Stres Çalışması”, *Polis Dergisi*, 26, (E.T. 28.09.2009).

http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/26/yeni/web/Guven_SEKER.htm

Violanti, John. M, and Aron. F., (1994), “Ranking Police Stressors”, *Psychological Reports*, V.75, pp.824-826.

Wetendorf, Diane, (2000), “The Impact of Police-Perpetrated Domestic Violence”, in Donald. C. Sheehan (Eds.), *Domestic Violence by Police Officers*, Behavioral Sciences Unit, FBI Academy: Washington DC.

White, Jacquelyn. W., Lawrence, Scott. P., Biggerstaff, Carolyn., Grubb Terry.D., (1985), “Factors of Stress among Police Officers”, *Criminal Justice and Behavior*, V. 12, I. 1, pp.111-12.